

У Х В А Л А
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про закриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою громадянина Тарпана Руслана Серафимовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 303, частини третьої статті 307, статті 309, частини четвертої статті 399 Кримінального процесуального кодексу України

м. К и ї в
15 липня 2019 року
№ 15-уп(II)/2019

Справа № 3-199/2018(2138/18)

Другий сенат Конституційного Суду України у складі суддів:

Туницького Олександра Миколайовича – головуючого,
Городовенка Віктора Валентиновича,
Запорожця Михайла Петровича,
Касмініна Олександра Володимировича,
Лемака Василя Васильовича,
Мойсика Володимира Романовича – доповідача,
Первомайського Олега Олексійовича,
Сліденка Ігоря Дмитровича,

розглянув на пленарному засіданні питання про закриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою громадянина Тарпана Руслана Серафимовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 303, частини третьої статті 307, статті 309, частини четвертої статті 399 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Мойсика В.Р. та дослідивши матеріали справи, Другий сенат Конституційного Суду України

у с т а н о в и в:

1. До Конституційного Суду України звернувся громадянин Тарпан Р.С. із клопотанням визнати такими, що не відповідають статтям 55, 124, пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України (є неконституційними), положення статті 303, частини третьої статті 307, статті 309, частини четвертої статті 399 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Тарпан Р.С. зазначає, що слідчий суддя Київського районного суду міста Одеси ухвалою від 12 лютого 2018 року відмовив адвокату Бебелю О.О., який діяв у інтересах автора клопотання, у задоволенні скарги на незаконні дії прокурора відділу прокуратури Одеської області та скасування постанови прокурора відділу прокуратури Одеської області щодо часткової відмови у задоволенні клопотання про ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. У названій ухвалі вказано, що „постанова прокурора, в частині її законності, обґрунтованості та вмотивованості слідчим суддею розглядатися не може“, оскільки розгляд по суті зазначеної постанови „виходить за межі переліку рішень, дій чи бездіяльності слідчого або прокурора, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування, визначеного статтею 303 Кодексу“.

Апеляційний суд Одеської області ухвалою від 21 лютого 2018 року відмовив у відкритті апеляційного провадження у справі за апеляційною скаргою адвоката Бебеля О.О., поданою в інтересах підозрюваного Тарпана Р.С. на ухвалу слідчого судді Київського районного суду міста Одеси від 12 лютого 2018 року, вважаючи, що стаття 309 Кодексу містить вичерпний перелік судових рішень, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку під час досудового розслідування.

Верховний Суд ухвалою від 15 березня 2018 року відмовив захиснику Тарпана Р.С. адвокату Бебелю О.О. у відкритті касаційного провадження за його касаційною скаргою на ухвалу апеляційного суду Одеської області від 21 лютого 2018 року, оскільки апеляційний суд, керуючись при вирішенні справи саме частиною третьою статті 307, частинами першою, другою

статті 309, частиною четвертою статті 399 Кодексу, правильно дійшов висновку, що рішення не підлягає оскарженню в апеляційному порядку.

Автор клопотання вказує, що частиною другою статті 55, частиною третьою статті 124 Конституції України не передбачено жодних обмежень для оскарження в суді будь-яких рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, їх посадових і службових осіб, тоді як статтею 303 Кодексу обмежено право на оскарження неправомірних дій і бездіяльності посадових і службових осіб органів слідства, дізнання і прокуратури, що стосується і постанови прокурора відділу прокуратури Одеської області щодо часткової відмови у задоволенні клопотання про ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.

Тарпан Р.С. наголошує також на неконституційності положень Кодексу, за якими не передбачено апеляційного оскарження ухвали слідчого судді за результатами розгляду скарги на постанову прокурора про часткову відмову в ознайомленні з матеріалами кримінального провадження:

– відповідно до частини третьої статті 307 Кодексу ухвала слідчого судді за результатами розгляду скарги на рішення, дію чи бездіяльність слідчого чи прокурора не може бути оскаржена, окрім ухвали про відмову у задоволенні скарги на постанову про закриття кримінального провадження, про скасування повідомлення про підозру та відмову у задоволенні скарги на повідомлення про підозру;

– статтею 309 Кодексу визначено вичерпний перелік ухвал слідчого судді, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування, та встановлено, що скарги на інші ухвали слідчого судді оскарженню не підлягають і заперечення проти них можуть бути подані під час підготовчого провадження в суді;

– частиною четвертою статті 399 Кодексу судді апеляційного суду надано право відмовляти у відкритті провадження лише тоді, коли апеляційна скарга подана на судові рішення, яке не підлягає оскарженню в апеляційному порядку.

Автор клопотання стверджує, що зазначені положення Кодексу суперечать одній з основних засад судочинства, а саме забезпеченню права на

апеляційний перегляд справи, а внаслідок застосування їх судами порушено його конституційне право на судовий захист, яке відповідно до статті 64 Конституції України не може бути обмежене.

2. Другий сенат Конституційного Суду України вважає, що конституційне провадження у справі підлягає закриттю з огляду на таке.

За Законом України „Про Конституційний Суд України“ сенат Конституційного Суду України закриває конституційне провадження у справі, якщо під час пленарного засідання будуть виявлені підстави для відмови у відкритті конституційного провадження, передбачені статтею 62 цього закону (частина четверта статті 63); підставами для відмови у відкритті конституційного провадження у справі є, зокрема, неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі; неприйнятність конституційної скарги (пункти 2, 4 статті 62).

У статті 150 Конституції України визначено повноваження Конституційного Суду України, до яких належить, зокрема, вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів та інших правових актів Верховної Ради України.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ у конституційній скарзі зазначаються конкретні положення закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України, а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону; конституційна скарга вважається прийнятною, зокрема, за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (пункти 5, 6 частини другої статті 55, абзац перший частини першої статті 77).

Другий сенат Конституційного Суду України зазначає, що автор клопотання порушує питання про неконституційність статті 303 Кодексу в

цілому, однак наводить аргументацію лише щодо положень частини першої цієї статті. У статті 303 Кодексу визначено, які рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора можуть бути оскаржені під час досудового розслідування (частина перша), водночас регламентовано, що скарги на інші рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора можуть бути предметом розгляду під час підготовчого провадження у суді згідно з правилами статей 314–316 Кодексу (частина друга).

Отже, обґрунтовуючи твердження щодо невідповідності статті 303 Кодексу частиною другою статті 55, частиною третьою статті 124 Конституції України, Тарпан Р.С. не довів факту порушення свого права на судовий захист внаслідок застосування судами неконституційних, на його думку, норм Кодексу.

Крім того, Тарпан Р.С. наголошує, що Кодекс неоднозначно регулює питання кримінального провадження щодо оскарження незаконних дій прокурора, а оспорювані положення статей 307, 309, 399 Кодексу не узгоджуються з іншими його положеннями.

Автор клопотання стверджує, що, розглядаючи справу, слідчий суддя Київського районного суду міста Одеси, судді апеляційного суду Одеської області та Верховного Суду „мали б застосовувати загальні засади кримінального провадження, визначені частиною першою статті 7 Кодексу“.

Правозастосовна діяльність полягає в індивідуалізації правових норм щодо конкретних суб'єктів і конкретних випадків, тобто в установленні фактичних обставин справи і підборі правових норм, які відповідають цим обставинам; пошук та аналіз таких норм з метою їх застосування до конкретного випадку є складовою правозастосування; надання консультацій чи роз'яснень з цього приводу не належить до повноважень Конституційного Суду України.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктами 2, 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі; неприйнятність конституційної скарги.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, на підставі статей 32, 36, 62, 63, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 48, § 55 Регламенту Конституційного Суду України Велика палата Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Закрити конституційне провадження у справі за конституційною скаргою Тарпана Руслана Серафимовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 303, частини третьої статті 307, статті 309, частини четвертої статті 399 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пунктів 2, 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі; неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГИЙ СЕНАТ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**